

Wiadomości krajowe.

Ciąg dalszy Konwencji względem dodatkowych artykułów do Kartelu trwającego między Austrią i Rosyją.

Art. 5. Poddanym iednego z układających się Mocarstw, którzy w dzień obwieszczenia niniejszey ugody, inż istotnie do armii drugiego z tychże Mocarstw przyieci sp, woiny zostawia się wybor, albo do oycyzny swoiey nazad powrócić, albo też w służbie woyskowej w której znajdują się, nadal pozostać.

Każdy żołnierz, znajdujący się w przypadku tego wyboru, oświadczyć się powinien w biegu iednego roku, rachując od wynin ratyfikacyi niniejszych artykułów dodatkowych. Wypadnie wybór iego na powrót do oycyzny, wtedy uwolnienie go ze służby bez wszelkiej zwłoki i bez wszelkich trudnoći nastąpić powinno, i iemu wolno będzie do swoiey oycyzny powrócić bez obawy, aby dla oddalenia się albo i dla samego zbiegostwa, jeżeli tego winnym stał się, na iakikolwiek sposób niepokojony niebył, w przeciwnym zaś razie, gdy dobrowolnie oświadczy się, że w służbie woyskowej drugiego Mocarstwa pozostać chce, na ówczas nie powinno z tego powodu przeciw niemu w iego oycyznie ani zabranie majątku na Scharb zalecone, ani też śledztwo przedsięwzięte być.

Od tego dohrodzieystwa zostają iednak ci wyłączeni, którzyby stawszy się dezercyi winnemi, z darowania kary użytku nie zrobili, które im niniejszemi przyrzeka się, aby wolno do swoiey oycyzny powrócić mogli.

Art. 6. Ponieważ przy likwidacyi kosztów utrzymania za wydanych zbiegów podług metody, artykułem piątym Kartelu z dnia 24. Maia 1815 r. dla obrachowania pieniędzy zwrócić się mających przepisany, różne trudnoći okazały się; przeto umowiono się, zamiast tych, ustanowić stałą ilość, a wprawdzie za dzienne utrzymanie zbiega po 7 1/2 kraycars, lub po 7 1/2 kopiek albo po 15 groszy polskich w srebro, w którą to ilość policzono inż cenę za porcyie chleba 1 3/4 funta, równie iak i za leżę, razem po 3 1/2 krayc. i na koniec te

4 kraycars, które według §fu 6go wyżej wspomnionego artykułu piątego ugody z dnia 24. Maia 1815 r. każdemu zbiegowi woyskowemu iako dzienny żołd wymierzone są. Wynagrodzenie kosztów utrzymania za zbiega, zaczyna się od dnia iego ięcia i porachowane być ma właśnie w miarę odległości, w iakiej zbieg w czasie swego przytrzymania od miejsca wydania znajdował się; rozumie się iednak, że to wynagrodzenie, wyjąwszy przypadki choroby, nad przeciąg czasu trzech miesięcy rozciągać się nie może.

Art. 7. Na przypadek, gdyby zbieg, po schwyceniu go zachorował, za wzaiemnem porozumieniem się ustanowione zostało wynagrodzenie za ieden dzień pielegnowania w szpitalu po 21 groszy polskich, co wynosi dziesięć i pół kraycara, albo dziesięć i pół kopieki w srebro, licząc w to dzienne utrzymanie po 7 1/2 kr. czyli po 15 groszy polskich. Wynagrodzenie za pielegnowanie w szpitalu, ma być uiszczone wraz z owem za proste utrzymanie w czasie wydania zbiega.

Art. 8. Nagroda w pieniądzech (Taglia), Artykułem 6. Konwencji, o wydanie zbiegów woyskowych pod dniem 24. Maia 1815 r. zarwartej, temu dozwolona, kto zbiega wyda albo przystawi, wypłacona być ma także w przypadkach, Artykułem pierwszym niniejszego układu dodatkowego obiętych; lecz takowey żądać nie można, gdy iaki iedynie do służby woyskowej przeznaczony poddany płci męskiej, w skutek indywidualney reklamacyi, iaką artykuł trzeci niniejszego układu stanowi, wydany zostanie. Gdyby iednak, takowy do służby woyskowej przeznaczony poddany, kosztem Rządu, do którego reklamacyą uczyniono, iety i odesłany był; wtedy wynagrodzenie spowodowanych przez niego kosztów utrzymania i szpitalnych w czasie wydania, zupełnie nasposób, dla rzeczywistych zbiegów woyskowych przepisany, uiszczone będzie.

(Dokończenie nastąpi).

Uwiedomienia

C. K. Rządu krajowego.

I. Najiasniejszy Pan naywyższą uchwałą

)(

Z dnia 11. Października r. b. i stosownie do przepisów Patentu z dnia 8. Grudnia 1820 raczył Andrzejowi Garnier kapelusznikowi z Lugdunu, teraz w Wiedniu pod wietrznym młynem Nro. 77. mieszkającemu, nadać pięcioletny przywilej na wynalazek »w skutek którego przez użycie właściwych, całkiem od dotychczasowych, różniących się środków przeciwdziałających (*reagentów*), postrzyganie skór zaięczych staie się niepotrzebnem, robota zmniejsza się o dziewięć dziesiątych części, włos siwy kapelnsze szpecący z większą znikła łatwością, sierść w ogólności łatwiej pilnować i watkować się daie, przecotakże kapelnsze dłuższy włos pokrywa a nakoniec farbowanie znacznie przyspiesza się i farba większej czarności i większego lustru nabiera.«

II. Najjaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z d. 21. Października i stosownie do przepisów Patentu z d. 8. Grudnia 1820. raczył Antoninie Zebitsch, fabrykante kapelusów stromianych w Wiedniu, mieszkającej na Wiedniu Nro. 262. nadać pięcioletny przywilej na wynalazek »robienia z krajowych i zagranicznych materyi nowego rodzaju kapelusów i czapek męzkich, białogłowskich i dla dzieci, które lekkością i trwałością zastąpią na pierwszeństwo przed wszystkimi dotąd znanymi, co do ceny, ta dla wszystkich stanów iest umiarkowana, a tēm samem wielką oszczędność w skutku przynosi; kapelusze te i czapki mogą mieć upodobalną formę i farbę, exhalacyi z głowy nie tamują, nadto nie potrzeba iie klejem stężyć, bo od samęj wilgoci większey mocy nabierają, nadto z fabrykatu takiego robić można osobliwe bardzo pożyteczne i zamiarowi odpowiadające nakrycia głowy dla wojska, niennięj tak zwaną materyją patentową iakieżybądź szerokości.«

Kurs Wiedeński z dnia 30go Grudnia: Obligacyie dęgu Stanu 5 procentowe w M. R. 83 1/8 — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M. R. 121 1/4. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. R. 102 1/2. — Certyfikaty na pożycz. z r. 1821 za 100 M. R. — Kurs na Augsburg za 100 Hur. — Uso. — Moneta konwencyynna za 100, 249 7/8. — Akcyie bankowe, iedna po 94 1/5 ZB M. R.

Z Królestwa Lombardzko-Weneckiego: — Gazeta Wenecka z d. 18. Grudnia opisuje w sposób następujący przybycie do Wenecyi NN. Cesarstwa Austryjskich i Cesarza Wszech Rossyi: »Dnia 15 Grudnia miało szczęście to miasto po czwarty raz przyymować naszego najłaskawszego Monarchę, od chwili iak Weneckie prowincye znouu pod jego uszczęśliwiania-

ce i dobroczynne barlo powróciły. Chociaz Najjaśniejszy życzyli sobie przybyć *incognito*, wszelako nie można było temu zapobiedz, ażeby mnóstwo urzędników i osób prywatnych uwiadomionych o przybyciu Monarchy nie udało się w gondolach na przeciw N. Państwu, lub na miejsce którego przejeżdzać mieli. NN. Cesarstwo nocowali ze 14. na 15. w Stra, a 15. z rana o godzinie pół do 9 udali się ztamtąd do Fusyny, gdzie wsiadłszy do gondoli stanęli w Wenecyi o 1 godzinie po południu. W towarzystwie NN. Cesarstwa znajdował się Arcy-Xiążę Wice-Król i Jego Małżonka,«

»Dnia następującego o 10 godzinie z rana udał się N. Cesarz wespół z Arcy-Xiąciem Wice-Królem do Fusyny. Poprzedzało go mnóstwo gondolów, w których znajdowali się dworzanie, tajny Radcy, Szambelanowie i gwardya szlachty, z tymi płynęła mnoga ilość pięknie ustrojonych gondolów, barków i innych statków wszelakiego rodzaju i wielkości. W Fusynie zdybał się nasz N. Cesarz z Cesarzem Rossyjskim. Gdy obadwaj Cesarze wypoczęli czas nieiaki pod pawilonem umyślnie w tym celu rozpostartym na brzegu Lagunów zaprowadził dostojny nasz Monarcha swojego wysokiego Gościa do własney gondoli, a obadwaj Monarchowie płynęli do Wenecyi wśród grzmiętu dział powystawianych na okolicznych wyspach i dział na Królewskich i kupieckich okrętach znajdujących się, co po różnych miejscach Lagunów stały na kotwicach. Po godzinney żegludze dostał się parady tea poczet do miasta od strony S. Chiara i poruszał się majestatycznie po wielkim kanale aż do Piazzetty S. Marka wśród uroczystego bicia wszystkich dzwonów; tam wysiedli na ląd NN. Cesarze a idąc przez rynek, na którym cała załoga stała i kazawszy po przed siebie przechodzić wojsku, zaprowadził N. Cesarz swojego dostojnego Gościa do Jego apartamentów, które dla niego były przygotowane w części Królewskiego pałacu stojącego na Piazzecie i na wyspie S. Jerzego. Poczem N. Cesarz udał się do swoich gmachów, gdzie Cesarz Alexander odwiedził go, a szczególnie Cesarzową Jejomosc; potem przy familyinym stole iadł obiad, przy którym znajdował się także Król Oboięj Sycylii i Wice-Król wraz ze swą Małżonką.«

»Podczas płynienia wzdłuż kanału wszystkie ulice i bogate ustrojone okna były napełnione cieszącymi się widzami, a niebo żadenmi nie pokryte obłokami i wiosnianą dychającą pogodą przyczyniało się wiele do wspaniałości tego wiecznie trwającego Święta.«

»O 8 godzinie wieczorem zaszczylił swoją przytomnością NN. Cesarz i Cesarzowa, Cesarz Alexander, Arcy-Xiążę Wice-Król i Jego Matkę teatr della fenice gdzie dawano operę Cimarosego: *Il matrimonio segreto*. Cały teatr wspaniale był oświetlony a uniesienia i głośne okrzyki radości zgromadzonego ludu, okazywały radość wiernych Włoseyanów.«

Wiadomości zagraniczne.

Brazylia i Portugalia.

Dnia 12. Października, w dzień urodzin Xięcia Rejenta, tenże uroczystość ogłoszony został w Rio de Janeiro »Konstytucyjnym Cesarzem i trwałym Obroną Brazylia.« Wystrzały dział i ręczny broni ogłosiły tę uroczystość, wieczorem oświetlono miasto. Powszechną amnestyją ogłoszono dla zbiegów, i urządzono odmianę herbu i koloru Narodowego.

Podług doniesień z Rio de Janeiro z d. 26. Września, czyniono tam wielkie przygotowania do oporu na przypadek, gdyby wojna zaszła z Portugalią. Rząd przyjął w tym celu od kupców 400,000 milreisów. Osm tysięcy ludzi zebrano już w mieście i za miastem, a Rząd stara się nieustannie, by ich liczbę pomnożyć. Uzbrowiono dwa wojenne okręty i pozakładano twierdze na brzegach. Już ze 400 Europejskich Portugalczyków odplynęło do swojej ojczyzny. — Pierwszą czynnością Stanów Brazylijskich powinno być zniesienie handlu niewolnikami. Roku 1821 przywieziono z Afryki na okrętach Brazylijskich 45,507 murzynów, z których 38,102 przybyło żywych do Rio de Janeiro. Nieziarna jest ilość tychże udająca się do innych portów Brazylia. — Zupelna jest wolność druku. — Zamiast dwóch Gazet wychodzących wprzód dwa razy na tydzień, wychodzi teraz dwanaście, które wszystkie codziennie wychodzą. Na zaskarżenia z powodu nadużyciów druku postanowiono Sąd przysięgłych.

Listy z Bahii pod d. 3. Paźdz. donoszą, że Generał Madeira równie to miasto jak brońące je zamki ciągle swoim wojskiem zajmuje. Czekał on na przyrzeczone mu z Lizbony posiłki, nim się działać zaczepnie odważył.

Generał Lecor udał się do wojska Królewica Następcy do Rio Grande opuściwszy osadę w Montevideo i tak ją bez wódza zostawiając. Oficer ten pisał do właścicieli papierów skarbowych Rządu Portugalskiego, iż wydatka rzeczonych papierów w Rio de Janeiro nastąpi.

Podług wiadomości z Lizbony z dnia 6go Grudnia umieszczonych pod d. 22. t. m. w Gazetach Paryzkich, drugie posiedzenie Stanów tamiecznych zagaione było d. 1. Grudnia. Z powodu słabości Króla mowę posiedzenia zagaiając odczytał Minister, na którą Prezes Stanów odpowiedział. Na jednem posiedzeniu z następnych oznajmiono Stanom, iż Król Jmć mianował członków nowéj Rejencyi Brazylijskiej. Jmć Prezydentem jest D. Vicente da Soledade.

Minister Spraw Wewnętrznych doniósł Stanom, iż Król z powodu, że Królowa Konstytucyi podpisać nie chciała, rozciąga na nią całą surowość prawa, stanowiącego w taki razie wygnanie z Królestwa, lecz zważając na jednogodne zdanie lekarzy, iż daleka podróż, którą Królowa Jmć w tym roku odbyła, iéy delikatnemu zdrowiu zaszkodzić mogła, rozkazał, aby ią do zamku Bamalbao (5 godzin drogi od Lizbony) zawieziono. Nie wolno iéy stoli żadnego dziesięcia brac z sobą i to tylko z tym warunkiem, że pobyt iéy w tym zamku tylko jest tymczasowy i dopóty trwać ma, dopóki zdrowie téj Xiężniczki (siostry Króla Hiszpańskiego) nie dozwoli, aby z Królestwa wyjechała.

Francya.

— Z Paryża d. 10. Grudnia. —

D. 7. b. m. ukończono się w Sądzie Kassacyjnym sprawa czterech wydawców Dzienników liberalnych. Adwokaci bronili ich spokojnie i wymownie; obrońca Rządowy w powrotnym głosie obstawiał za wyrokiem już zapadłym, od którego się oskarżeni odwołali. Obracając mowę do Sędziów oświadczył: »Cała Francya z świętą obawą oczekuje wypadku téj sprawy. Dziś sprawuiecie WPanowie urząd zupełnie Królewski, iestecie na stopniu prawodawców; wyrzeczcie wołą Tronu, iestli ią tak, jak my, zrozumiecie. Dzienniki, nie tracąc potrzebny wolności, mieć będą odiyety naidzielniejszy sposób szkodzenia duchowi publicznemu.« — Wnosił, aby prośbę Dziennikarzóu uchylono. Sąd oddalił się do Izby nadrad, a w 5 godziny wróciwszy, ogłosił, iż kassuie wyrok Sądu Paryzkiego i sprawę odsyła na nowo do Sądu Departamentu Somme. Uwolniono zaraz Dziennikarzóu i wrócono im karę pieniężną. Sąd Kassacyjny zganil Sądowi Paryzkiemu, iż przepisy postępowania kryminalnego zgwałcił, prawo mylnie tłumaczył, skazując Dziennikarzy na 3letnie więzienie, zapłacenie 5,000 frankow kary pieniężnej i zakaz donoszenia o czynnościach Sądowych.

Pan Benjamin - Constant odebrał z Poitiers wiadomość o przyjęciu skargi iego o potwarz przeciwko Pannu Maugin. Sprawa ta nastąpi d. 17. b. m.

Sąd Policji poprawczey skazał wydawcę Dziennika pod napisem: »Zwierciadło« na trzymiesięczne więzienie i zapłacenie 1,000 fr. kary pieniężney za umieszczenie artykułu, w którym północny Amerykanin zwiadaiając w roku 5839 miejsce, na którem stał Paryż, czyni uczone postrzeżenia nad ruinami Louvru. Wywodzi nazwisko iego od *Lupus* (wilk) i ztąd wnosi, iż Louvre był iama wilczą. Przytacza bajkę Lafontena, gdzie lew zaprasza zwierzęta, aby go w iego Louvrze odwiedzili. Tenże wydawca został oraz skazany na 5ciodniowe więzienie i 100 franków kary pieniężney za kłótnię z cenzorami sztuk dramatycznych.

Niektórzy mieszkańcy Francuzkiego obwodu St. Girons ułożyli zamiar uwolnienia Konstytucyjnych Hiszpańskich więźniów, którzy w Montgary w Hiszpanii od woyska Wiary w więzieniu byli trzymani. Już pierwszy zamach uczyniony przez te osoby udał się i trzech uwolniono Hiszpanów, gdy złączeni tem w mnogiey liczbie uzbrojeni Francuzcy poddali stanęli na drodze, by i resztę uwolnić, co się im wszelako nie udało. Francuzi, którzy powzięli ten zamiar zapozwani zostali przeto przed Sąd w St. Girons. Z tych iedyndynastu puszczono natychmiast na wolność, inni zaś zostali w stanie oskarżenia jako obwinieni, że popełnili występki na wygnanie zasługujący, z powodu czynności, którey Rząd nie pochwalił.

Wychodzący w Kolmarze »*Journal du Haut-Rhin*« zawiera pod d. 24. Grudnia artykuł następujący: »Rząd rozkazał zamknąć teatr w Mühlhausen, a łożdzy ten surowości był skutkiem podłego i gorzkiego obeyscia się iedney części widzów w wieczor d. 5. Grudnia. Dawano Melomanię, a artysta Victor pokazujący się w roli Kryspina z białą kokardą został wygwizdany. W iedney ze scen następujących powinien był Kryspin podług treści sztuki schować kokardę swoię do kieszeni, lecz artysta oddał ją od kapelusza, zmiął w rękę i rzucił za kulisę. Ta zdrożna czynność z lóž nawet oklaskami była przyjęta, co wykrywało dncha iedney części publiczności.

Teraz czynią śledztwa z przyczyny tego zdarzenia, będącego różnych uwag powodem, a które znamienne, że pewne osoby w Mühlhausen nie uczyniły jeszcze zadosyć swoięy niechęci (*repugnance*, sławny wyraz Manuela).

Tenże sam Dziennik wyraża się w ten sposób względem ostatnich wyborów: »Departament Wyższego Renu przez iakiś smutny wyjątek liczy prawie tyle Deputowanych po lewéy ręce, ile jest wszystkich Departamentów należących do ostatnich wyborów. Oby Francya nie sądziła o nas z tego powodu. Cała masa ludności naszéy jest royalistyczna, i gdyby to iedne miasto, od niedawno Francuzkie, (Mühlhausen) miasto kwitujące pod panowaniem Bourbonów, nie było działało pod przeciw, mielibyśmy byli przynajmniej czterech Deputowanych po prawéy stronie. Spodziewamy się, że mieszkańcy wyższego Renu, którzy dali się uwieść maxymami liberalistów w tym przeciągu czasu aż do ostatnich wyborów, ulecą się ze swoich błędów i co się tyozé otwartego sposobu myślenia porównają się z resztą Francya.

Llorente, znaiomy pisarz »Dzieiów Hiszpańskięy rewolucyi« (któreý Sekretarzem sam był wprzódy) odebrał rozkaz w w przeciągu 24 godzin opuścić Paryż, gdzie od kilku się lat zabawił. Podobny rozkaz odebrali wprzódy dwaj inni Hiszpanie PP. Bertram de Lys (syn znaiomego Madryckiego bankiera i Deputowanego Stanów) i Corradi.

K r a k ó w.

Na piątém posiedzeniu Seymu Krakowskiego z d. 6. Grudnia rozprawiano nad projektem do Senatu ustawy wyznaczającej stałą opłatę dla Dominiów miast okręgowych w stosunku ludności, zamiast opłacanego dotąd podatku czo-powego, i uchwalono, aby względem tego wprzódy Kommissya skarbowa swoię opinię podała. Potem przystąpiono do projektu Senatu względem ustawy budowania prywatnych kanałów i uchwalono, aby projekt uprzednio posłany był Kommissyi prawodawczey do opinii. Daley czytano petycją Xcia Sułkowskiego o utrzymanie w rzeczach kopalń zasad prawa Maxymiliańskiego, takowa większością głosów za niekwalifikowaną do przesłania Senatowi uznana i wnoszącejemu oddana została. W końcu czytano inne petycye mieszkańców kraju.